

Co jsem měl na srdci a nezbyl čas...

Zúčastnil jsem se odborného semináře k postavení a obrazu novinářek v českých médiích, který se konal 29. září v Goethe-Institutu v Praze, kupodivu za dost velkého zájmu a na velmi dobré společenské i věcné úrovni.

Přispěla k tomu i moderátorka Mirka Nezvalová, jíž jsem asi způsobil určitý problém svým vystoupením v samém závěru semináře. Netušil jsem, že seminář musí být striktně skončen v 17 hodin, takže důraznými jejími připomínkami, abych končil, že vypršela má (snad jen třiminutová) lhůta, jsem znervozněl, zvýšil svůj hlas, abych alespoň řekl něco z toho, o čem jsem po celý den přemýšlel. Měl jsem toho na srdci mnoho a proto - byť také jen ve stručné formě - píšu o tom nyní a je na pořadateli konferencí, jak s mým příspěvkem naloží.

Mám zato, že by se měl dostat alespoň k těm účastnicím a také několika mužským účastníkům semináře, jejichž vystoupení jsem bedlivě sledoval a nyní se chystám prostudovat celý sborník, vydaný k této příležitosti. Vysoce oceňuji i tuto skutečnost a rád podpořím publicitu o něm.

Po celou dobu své novinářské činnosti od roku 1945, kdy jsem začínal v Mladé frontě (v 50. letech z politických důvodů propuštěn), po dobrovolném odchodu do leteckého průmyslu a odtud rehabilitovaný jsem byl požádán o spoluzaložení ekonomického týdeníku *Hospodářské noviny*, odtud do Čs. televize – *Televizních novin* a krátce ještě *ČTK* - propuštěný jako „pravicový oportunist“ - léta abnormalizace jsem pracoval jako režisér VTEI v jednom ústavu. Vše lze dohledat na mých webových stránkách, podrobněji se o mnohém rozepisují ve svých knihách *Události pravdy, zrady a nadějí* (2009), *Události totality, svobody a demokracie* (2010) a nyní ve dvou elektronicky vydaných knihách na internetu (domény uvádím ve své adrese pod tímto příspěvkem).

Co jsem měl tedy na srdci? Vždy jsem byl ve styku s ženským elementem, s kolegyněmi novinářkami, jichž jsem si vážil a nebylo mezi námi rozdílů. Jen pro ilustraci uvádím alespoň stručné zmínky o několika z nich, které si pozornost zaslouží, avšak u některých jejich smutné konce životních osudů nespějí vždy o úctě k nim. Některým jsem věnoval pozornost již v *Almanachu českých novinářů* (vydalo nakladatelství Libri 2008), kde se lze dočíst blíže o jejich usilování.

Patří mezi ně Zuzana Hnátková-Poláková (1921-2011), která jako čerstvá novinářka Mladé fronty a studentka Filozofické fakulty se vydala na dalekou pout' Evropou v letech 1945-1948, skončila v Rio de Janeiru, kde byla solidární s celou ambasadou, která odmítla poslušnost komunistickému režimu nastolenému v únoru 1948. Na cesty se vydala proto, že po celou válku se těšila, až pozná svět, jak se žije jinde, zatímco jiní se z tohoto zbědovaného světa vraceli domů, ona toužila odjet na čas ze svého domova. Tehdejší šéfredaktor Jaromír Hořec měl pro její neutuchající touhu pochopení a cestu jí proplácel v podobě honorářů, které dostávala za své příspěvky z jednotlivých zemí. Psala pravidelně a čtenáři se na její fejetony „Zuzanka nám píše z... (Německa, Belgie, Francie...)“ těšili a staly se neodmyslitelnou součástí listu. Postřehy mladého člověka, svobodného, nezatíženého předsudky, naopak byla podporována i svou umělecky milovanou rodinou, což pro ni toto vše znamenalo úžasnou morální a psychickou podporu na jejích cestách.

V Rio de Janeiro se provdala za čs. důstojníka RAF a vrátili se do Evropy – nejprve do Švýcarska a potom doživotně zakotvili v Londýně. Rodinné a zejména mateřské povinnosti ji neumožňovaly další psaní. Do komunistického Československa psát ani nemohla, ale sotvaže se u nás po listopadu 1989 změnila politická poměry, neváhala, přijela do Prahy a pravidelně se zúčastňovala našich tradičních setkání redaktorů Mladé fronty 1945-1950, a to vždy kolem 9. května, kdy poprvé v roce 1945 vyšla Mladá fronta.

Ta ji také oslovila – už jako „odcizená a zcizená“ MFDnes, zda by pro ně nepsala pravidelněji z Velké Británie. V tu dobu již její manžel nežil, zůstala se dvěma dětmi sama (dcera doživotně invalidní na vozíku a syn vcelku nyní dobře situovaný) a po novinách a psaní se jí zastesklo. Mohli jsme číst její články i reportáže, protože se dostala do přízně i královské rodiny a články o tom byly pro naše čtenáře zajímavé.

Ale ani předtím nezhálela. Založila spolu s několika dalšími, kteří se starali o nemocné a postižené osoby, společenství a nadaci, poznala velmi dobře rozvoj hospicového hnutí ve Velké Británii, podařilo se jí pozvat z naší země mj. MUDr. Marii Svatošovou, duchovní spisovatelku, která se stala spoluzakladatelkou hospicového hnutí u nás po listopadu 1989 právě s pomocí této statečné ženy – novinářky Zuzany Hnátkové-Polákové.

Velkou aktivitu projevila rovněž ve vztahu k našemu Jedličkovu ústavu v Praze a dalším ústavům v naší republice právě s podporou nadačních fondů ve své zemi. O tom bych mohl širěji vyprávět. Chtěli jsme oslavit její 90. narozeniny, do poslední chvíle jezdila ještě po Londýně svým vozem, ale téměř mysticky – 9. května 2011 mi poslal e-mail její syn Charles smutnou zprávu o jejím skonu. Okasmžitě jsem informoval ČTK a vedení redakce MFDnes. Uveřejnili pouze krátkou zprávu, o delší článek neprojevili zájem.

Další ženu – volnou novinářku Dagmar Štětinovou (*1927 – v příštím roce, věřím, že se dožije svých 85 let - jako těžký invalida) znám rovněž velmi dlouho, sledoval jsem její literární dráhu (pohádky, pověsti, povídkové příběhy) jako volné novinářky již v době totalitního režimu, kdy musela uživit svého nemocného manžela a své děti. Nikdy se nepropůjčila k pokleskům před mocí a její ideologií. Již po srpnu 1968 stála u zrodu Klubu volných novinářů, který v letech totality nutně upadl v nemilost, ale ona byla zvolena jeho předsedkyní a dlouhých třicet let nezištně vykonávala tuto svoji funkci. Když jsem po listopadu 1989 chtěl o ní napsat širěji do Mediažurnálu, nebyl zájem. Hodlám, o ní napsat k jejímu výročí v srpnu příštího roku. Za svůj život napsala stovky reportáží, povídek, rozhovorů, fejetonů, vydala několik románů, z nichž nejvýznamnější jsou Rytíři země české (o rodu Neuberků, z něhož pocházela) anebo knížka o Lori K. H. Máchy.

V již vzpomenutém Almanachu jsou velmi pěkné vzpomínky žen-novinářek Zdenky Bergrové, později překladatelky francouzských prokletých básníků a ruských klasiků, Vladimíry Binarové (volné novinářky), Lenky Haškové (jejíž jméno bylo v jednom příspěvku na semináři vzpomenuť), s níž se vídáváme v Klubu novinářů seniorů (zaplat' Pán Bůh za něj!), Ludmily Hlaváčkové z Brna, Jindry Klímové, známé rozhlasové komentátorky, Ivany Lažanské-Gottliebové, emigrantky Věry Rollerové, s jejímž kanadským časopisem Nový domov spolupracuji, ona už je rovněž v důchodu, Olgy Šulcové, velmi nadané novinářky, vyhozené z Večerní Prahy po srpnu 1968 (píše nyní do Listů a Literárních novin), atd.

Ze všech příspěvků těchto žen (dbal jsem na to, aby ženy měly v almanachu své odpovídající zastoupení) lze načerpat mnoho pozitivního pro práci dnešní volné novinářky, mnohá povzbuzení, které všechny dnešní autorky tolik potřebují pro svou práci.

O svých životních osudech by mohla mnohé vyprávět sama Míša Geussová, donedávna předsedkyně kontrolní a revizní komise Syndikátu novinářů, s níž jsem rovněž léta spolupracoval v době nesvobody. Upadla v nemilost po podpisu Charty 77, ale po listopadu se ke psaní vrátila.

V neposledním výčtu nemůže chybět životní příběh mé dcery (*1954) – výtvarné redaktorky na volné noze (OSVČ). Od listopadu 1989 změnila 10krát svého zaměstnavatele (ne vlastní vinou), až se posléze osamostatnila. Musela jako rozvedená uživit své školou povinné syny, udržet rodinné zázemí, v čemž jsme ji jako rodiče podporovali. Nikdy nebyla tolik vytížená jako v současné době, kdy se poměry v naší společnosti v mnoha směrech horší a jejich zhoršení očekávají podle posledního průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění dvě třetiny dotázaných z celkového vzorku.

Kritické mínění o ekonomické situaci nejen společnosti jako celku, ale jednotlivých rodin, je stále velmi nepříznivé. Nůžky se otvírají v naší zemi velmi rychle – chybí tady střední vrstva, máme 17 000 miliardářů, máme 12 000 firem, které mají své majitele v zemích tzv. daňových rájů, nadnárodní a zahraniční společnosti ovládají 80 procent našeho národního bohatství – naše vláda nemá žádnou zákonnou normu, žádné mechanismy, žádné páky k tomu, aby tyto společnosti měly větší odpovědnost vůči lidem, kteří vytvářejí hodnoty. Na nás – obyčejných smrtelnících se požaduje, abychom pomáhali splácet dluhy, které nadělaly všechny vlády po listopadu 1989 a náš stát nesmírně zadlužily.

O těchto otázkách se píše jen velmi opatrně nebo vůbec ne, chybějí otevřené reportáže a články o tom, jak žijí naše rodiny na vesnicích či městech, jak žijí jejich děti, co má dělat s neplatiči nájemného obce, která v dobré víře umožnila bydlení po zátopách v roce 2002 v obecních domech, upadli do sociální bída...Může je exekutivně vystěhovat? Kam?

Naši zemi, naši společnost, naše občany začíná v mnoha směrech svazovat strach, strach o existenci, o budoucnost. A to začíná být vždy velmi zlé znamení. Se strachem se pojí lhostejnost k věcem veřejným, otupělost pramení z přeinformovanosti a také z toho, že mnohé případy nejsou dováděny do potřebných závěrů, naopak jsou zametyeny tzv. pod koberec, mnoha našim autorům novinových článků chybí důslednost, hledají nové a nové případy a málo se ohlížejí po těch, o nichž psali dříve, před rokem...

Proč se nepíše otevřeně o poměrech, které zavládly v novinových podnicích, vesměs ovládaných cizinci, čím dále více náročnějšími (práci jako za nejdivočejšího kapitalismu, ale odměnu jako za dřívějšího znormalizovaného režimu), jen v náznacích některé z účastnic semináře se zmínily o monopolu Vltava-Labe-Press, ale jsou tu další podobné firmy, o jejichž počínání by se mělo psát veřejně! Maně vzpomínám na epigram, který jsem jako šéfredaktor Mediažurnálu (1991-1993) otiskl a sklídl za to kritiku mocných. Zněl:

*Šestnáct set jedenáct k nám přišli zez Pasova
obsadit Prahu. Dneska jsou tu znova.
Nikoho nezabijí, neoloupí,
jen české noviny a novináře klidně koupí.
Hodlají po ně redaktory získat,
aby pak zpívali, jak bude Pasov pískat.
Neue Presse všechno dokáže –
nakoupí tucty Čechů za gáže.
Neue Presse – Nový tlak.
Tak!*

Moc mne zamrzela odpověď, svědčící o neznalosti poměrů, která se týkala výpovědi mé dcery ze zaměstnání. Že je zde možnost soudní cesty! Chachá! Mám manželku, která je přisedící u soudu, nemohu zde líčit kauzy, k jakým dochází a jak dopadají. Kdyby se moje dcera chtěla soudit, přišla by o poslední zbytek nervů i peněz pro advokáty. Nakonec by zaměstnavatel vyhrál (protože dokáže soud výhodně zainteresovat) a dcera by platila veškeré soudní výlohy. Co by si tak vysoudila, vážená? Rád si přečtu výpovědi těch, které se už někdy soudily...

To a ještě mnohé mi leží na srdci, píšu nezištně zdarma (jako důchodce, ale spolu s manželčiným důchodem ještě nestrádáme, ale k situaci důchodců ze západních zemí máme ještě hodně daleko, prodal jsem auto, přišel jsem o rodný dům při srpnových záplavách v roce 2002, ale nesmírně si vážím svobody a rád bych se dočkal správného pojetí Masarykovy **humanitní** demokracie, k níž máme u nás – žel – daleko). Píšu, abych se seberealizoval a dokud mi to myslí – do internetových Pozitivních novin, Neviditelného psa, Čítárny-Dobré knihy.cz, TipSenior, Totalita.cz, přispívám do Knižních novinek a dalších periodik, jako člen Literárního klubu Pegas Mělník jsem editorem jubilejního sborníku k výročí našeho založení (1987-2012), atd.

Děkuji, že jste dočetli mé psaní až k těmto koncům a máte můj souhlas s uveřejněním.

Miroslav Sígl (*1926)
miroslav.sigl@seznam.cz

Miroslav Sígl
e-mail: miroslav.sigl@seznam.cz
www: miroslav.sigl.cz

**e-book: <http://msigl.pageflip.cz/>
<http://msigl.pageflip-korespondence.pageflip.cz>**

tel.: 274 773 850
mobil: 731 901 914

Káranská 338/34
108 00 PRAHA 10 - Malešice